

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN SCIENCE AND INNOVATION CONGRESS

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 1-3, 2026**

**BARCELONA
2026**

EUROPEAN SCIENCE AND INNOVATION CONGRESS

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

1-3 June 2026

Barcelona, Spain

2026

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “European science and innovation congress” (June 1-3, 2026) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2026. 433 p.

ISBN 978-84-15927-36-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European science and innovation congress. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2026. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-science-and-innovation-congress-1-3-06-2026-barselona-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2026 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2026 Barca Academy Publishing ®

©2026 Authors of the articles

61.	<i>Лазно В.</i>	298
	ВАЖЛИВІСТЬ ОСВІТИ В ХОРЕОГРАФІЇ НА ОСНОВІ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ДОЦЕНТА О. А. ПЛАХОТНЮКА	
62.	<i>Мосендз О. О., Кучеренко Д. Л.</i>	302
	СТАТТЯ УКРАЇНСЬКА ЖІНКА У ВІЗУАЛЬНІЙ МОВІ СОЦІАЛЬНОГО ПЛАКАТА ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	
63.	<i>Мосендз О. О., Кучеренко Д. Л.</i>	308
	ПРОЄКТ СЕРІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПЛАКАТІВ	
HISTORICAL SCIENCES		
64.	<i>Набока С. В.</i>	310
	ОСНОВНІ СУБ'ЄКТИ, ПРОТИРІЧЧЯ ТА ВИКЛИКИ ЯВИЩА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	
CULTUROLOGY		
65.	<i>Матузко О. А.</i>	317
	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРАКТИК В ЗАХІДНІЙ КУЛЬТУРІ	
POLITICAL SCIENCES		
66.	<i>But S.</i>	323
	PRECONDITIONS, FEATURES AND CONSEQUENCES OF THE USSR INTERVENTION IN AFGHANISTAN	
67.	<i>Проців Б. І.</i>	327
	МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
68.	<i>Садовий О. С.</i>	331
	ОСОБЛИВОСТІ СУПЕРЕЧЛИВИХ ВІДНОСИН МІЖ ТУРЕЧЧИНОЮ І США	
PHILOLOGICAL SCIENCES		
69.	<i>Tutisani E.</i>	334
	THE PSYCHOLOGICAL INFLUENCE OF ADVERTISING LANGUAGE IN PRINT MEDIA	
70.	<i>Ареф'єва Н. Г.</i>	338
	ДО СИМВОЛІКИ МЕДУ В СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	
71.	<i>Михайленко Ю. І., Олійник А. О.</i>	344
	АНГЛІЦИЗМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ МОЛОДІЖНОМУ МОВЛЕННІ	
72.	<i>Терещенко Л. В., Карпенко А. М.</i>	350
	ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	

ДО СИМВОЛІКИ МЕДУ В СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Арефьєва Наталія Георгіївна,

д. філол. н., доцент

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Вступ. У сучасному мовознавстві на вістрі актуальності перебувають лінгвокультурологічні та етнолінгвістичні дослідження, здійснення яких нині неможливо без залучення фразеологічного матеріалу, загальнонародного й регіонального, як найінформативнішого банку даних, що закарбовує цінну лінгвокультурну інформацію.

Мета роботи. Метою розвідки є виявлення лінгвокультурного змісту східнослов'янських фразеологізмів, що імпліцитно або експліцитно пов'язані із символікою меду.

Матеріали та методи. Матеріал розвідки становили фразеологізми східнослов'янських мов, що імпліцитно або експліцитно відображають символіку меду. Це зумовило використання таких методів: описового та порівняльного, методу етнолінгвокультурної інтерпретації, методу семіотичного аналізу; методу структурно-семантичного моделювання, який застосовують у процесі дослідження фразеологізмів.

Результати та обговорення. Відзначимо, по-перше, широку представленість концепту «мед» у східнослов'янському фразеологічному масиві, насамперед українському та російському. Приміром, у книзі «Українські прислів'я та приказки» (Дніпро, 1984) зафіксовано 31 паремію із партонімом «мед»; у «Словнику стійких народних порівнянь» О. С. Юрченка та А. О. Івченка – 22 стійкі вислови із цим компонентом; у «Большом словаре русских народных сравнений» В. М. Мокієнка та Т. Г. Нікітіної усталених порівнянь із компонентом «мёд» – понад 50.

Цілком очевидно, що висока продуктивність фразеологічних моделей із компонентом «мед» у фразеотворчості східних слов'ян засвідчує надзвичну

значущість *меду* в слов'янській культурній традиції. За В. В. Жайворонком, *мед* «здавна уживається з лікувальною метою і в ритуальних обрядах на весіллі, на Різдво, Маковія, при першому купанні дитини, похоронах тощо» [1, с. 358]. Показовою є і назва свята, яке справляли у жовтні, – «Мед». До свята готувалися більше тижня: жінки білили хату, прали, мили, варили самогонку; чоловіки мололи борошно, рубали дрова, кололи кабанів тощо; у казанах або горщиках варили мед з хмелем [2, с. 295]. Свято справляли у жовтні тричі: на Покрову (1 / 14 жовтня), Божої Матері (22 жовтня / 4 листопада), Параски (28 жовтня / 10 листопада) [там само, с. 295].

Мед – усталений символ усього смачного та приємного завдяки його високій харчовій і лікувальній цінності, пор.: *як медом по губах* ‘про що-небудь приємне’ [ССНП, с. 90]; *кортить як меду полизати* – львів. ‘дуже хочеться’ [там само]; *добрий як з медом* ‘дуже смачний’ [там само]; рос. *есть / съест как [за] мёд* – брян., схв. ‘про що-н., що з’їдається із великим апетитом, із задоволенням’ (переклад із неукраїномовних джерел тут і далі наш – Н. А.) [БСРНС, с. 381]; *как мёдом налит* – пск. ‘про якийсь дуже солодкий, смачний і соковитий плід, фрукт’ [БСРНС, с. 382]; біл. *мёдам намазана* ‘велика розкіш, щось дуже привабливе’ [5, т. 2, с. 109].

Мед – символ достатку та добробуту, пор.: *як у меду* ‘у достатку, у розкошах’: *Ой, багато злота в Царгороді! Козаки були там, мов в меду...* (В. Сосюра) [СФУМ, с. 384]; рос. *дети в доме словно пчёлы в меду* – присл., нар.-поет., схв. ‘діти в рідній домівці матеріально забезпечені і щасливі, оточені турботою та любов’ю’ [БСРНС, с. 554]; *лить мёд на голову* – кар. ‘жити багато, заможнo’ [БСРП, с. 392]; *киснуть / искиснуть в (на) меду* – волг., прикам., жарт.-схв. ‘жити, не відчуваючи труднощів, благополучно’ [БСРП, с. 393]; *как в меду купаться (плавать)* – алт. ‘про чиєсь багате, сите, забезпечене та привольне життя’. Пор.: *сыр в масле, как в масле купаться, малина, масленица, у Бога за пазухой* [БСРНС, с. 382]. Показовим, на нашу думку, є усталений вислів, якій вживали у давній Русі: *кыпѣти медѣм и (ти) млекѣмъ* зі значенням ‘ряснити, бути дуже багатою (про землю, країну)’ [СДРЯ, с. 385].

Мед – усталений компонент апозитивних сполучень **мед-горілка**, **мед-вино** зі значенням ‘солодкий хмільний напій, який виготовляли з пчелиного меду’, які широко вживали за часів давньої Русі [1, с. 358], пор. нар.-поет. рос. **мёд-пиво пить**, а також фінальну формулу російських народних казок **я там был, мёд-пиво пил**, яку промовляє людина-очевидець певних подій. Вищезазначені вислови (**мёд-пиво**, **мёд-вино** тощо)) відображають найменування давніх слов’янських хмільних напоїв, виготовлених із меду [ИЭС, с. 425]. Усталені вислови **мёд-пиво пить; я там был, мёд-пиво пил** згодом набули нового, додаткового, значення і стали неодмінним символом щасливого кінця народної казки. Яскраве підтвердження цього знаходимо у повісті В. О. Осеевої «Динка», де головна героїня, маленька дівчинка Дінка, яка не може примиритися із нещасними долями героїв із книжок, заспокоюється лише тоді, коли створює власні, щасливі, кінці книг, де фінальною формулою є знову ж усталений вислів **мёд-пиво пить**: *«Ну, просто я сама всё меняю... Плохие у меня сразу умирают, а хорошие ходят гуляют и всё самое вкусное едят, и я там с ними... мёд-пиво пью, по усам течёт»*, – задумчиво сказала Динка. <...> Видимо, придуманные ею самой “хорошие” концы книг всё же не удовлетворяли её, она предпочитала, чтобы это сделал сам автор, и, если, бывало, что всё кончалось хорошо, она хватала у матери книжку и, прыгая с ней по комнате, кричала: **“Мёд-пиво пьём! Мёд-пиво пьём!”** С тех пор как только Динка во время чтения поднималась и уходила за дверь, Мышка тихо говорила: **“Пошла уже... варить мёд-пиво”**» (виділено нами – Н. А.) [10, с. 148–149].

Онтологічні властивості меду, зокрема тягучість, переосмислюється у слов’янській фразеології і позначає легкий і приємний, без будь-яких перешкод, процес виконання якоїсь справи, пор., приміром, фраземи **по меду** – лвів. ‘легко, добре виходить’ [ССНП, с. 90], у яких чітко простежується семантична кореляція «мед – масло», пор. *[іде] як по маслу*; рос. *как по маслу* із тим самим значенням.

Віддзеркалено у фразеологічній картині світу і так характерну ознаку

меду, як липкість: *липкий как мёд* – ірк. ‘про щось липке; таке, що прилипає’ [БСРНС, с. 382].

На рівні структурно-семантичного складу фразеологізмів *мед* часто «сусідить» із такими компонентами, як *калач*, *оладок*, *кутя*, *бджола*, а також *муха* (*мухи*), пор.: *ні мед ні кутя* кому і без додатка – ‘тяжко, погано і т. ін. комусь’ [СФУМ, с. 383]; рос. *Счастливый – что калач в меду [все к нему пристаю]* – народн., присл. ‘до щасливої людини всі припадають’ [БСРНС, с. 240]; *Поведёшься с пчелой – будешь в меду, поведёшься с жуком – будешь в дерьме* – присл., діал., вульг. ‘про те, наскільки важливо правильно обирати друзів, оточення’ [ФСРГО, с. 158]; *как пчела в меду купаться* – північ., фольк., схв. ‘про чие-н. заможне життя, життя в достатку, багатстві’ [БСРНС, с. 554]; *как муха к мёду льнёт* ‘про докучливу людину, яка настирливо прив’язується до кого-, чого-небудь’ [БСРНС, с. 413]; біл. *як мухи на мёд* – розм. ‘з великим бажанням, охоче (лізти, чіплятися тощо)’ [5, т. 2, с. 71].

Низка діалектних російських прислів’їв закріплює уявлення про хорошу хазяйку та її щасливу долю в подружньому житті на основі порівняння її з оладкою в меду: *Хозяин в дому, что медведь в бору; хозяйюшка в дому что оладышек в меду* ‘про почуття впевненості, самостійності у власній домівці’ [БСРНС, с. 385]; сиб. *Хозяйка в дому что оладья в меду, а детушки как олябышки* ‘хороша дружина створює вдома приємну атмосферу, радує чоловіка та добре дбає про дітей’. < Слова з народної пісні-колядки. **Олябышек** – круглий маленький пиріг, дуже пишний; такий, що добре піднявся [там само, с. 463] і т. ін. До речі, схожа структурно-семантична модель на позначення щасливого й безбідного життя є надзвичайно продуктивною у східних слов’ян і представлена фразеологізмами *как сыр в масле кататься, как галушка в маслі* і т. ін.

Основна властивість меду – його солодкий смак – вдало переосмислюється у народній свідомості, позначаючи нещирю, двоєдушну, навіть підступну людину, яка за зовні ввічливою поведінкою та «солодкими» розмовами часто приховує недобрі наміри, пор.: *Він укусить і меду дасть; На*

губах мід, а в серці лід [1, с. 357]; *Розмова про мед, а справи гіркі, як полин* [УПП, с. 233]; біл. *На вуснах (на губах) мёд, а на (у) сэрцы лёд* у каго – розм. ‘хто-н. зовні ввічливий і делікатний, а нишком завдає шкоди та неприємностей’: *Тое, што было ў дзяцінстве, я ёй, можа б, даравала. Але ж яна не змянілася і ніколі не зменіцца, я ў гэтым упэўнена. На вуснах мёд, а на сэрцы лёд...* (Радкевіч). *Нас можна запалохаць, набіць, але нас не абхітрыш. Я хітрыкі вашы адразу ўбачыў: на губах мёд, а на сэрцы лёд...* (Далідовіч) [5, т. 1, с. 51]; *речи* у кого *как (что) мёд, а дела как полынь* – народн., твер., несхв. ‘про чийсь лагідні до солодкості слова, але підступні і жорстокі вчинки’ [БСРНС, с. 382]. Утім, метафора «гарне мовлення – мед» загалом вирізняється високим ступенем продуктивності, пор.: рос. (*речь* у кого) *слаще мёду (мёда)* – те ж саме, що (*сладкий*) *как мёд* [там само]; *Хорошая речь слаще мёда* – присл. ‘доладна, розумна мова приємна’ [там само].

Висновки. *Мед* – усталений символ східнослов’янської культурної традиції, широко представлений у фразеологічному масиві – найінформативнішому «банку даних», що закарбовує цінну етнокультурну інформацію. У фразеологічних моделях *мед* символізує передусім привабливість, достаток і добробут, успішний процес виконання будь-якої справи. Онтологічні властивості *меду* – солодкий смак, висока харчова і лікувальна цінність вдало переосмислюються у народній свідомості, набуваючи нового, фразеологічного, значення. У низці випадків *мед* семантично і структурно корелює із концептом «масло»; доволі поширеними можна вважати фразеологічні моделі, у яких разом із партонімом «мед» вживаються усталені символи східнослов’янської культурної традиції «калач», «кутя», «оладка», «бджола», «муха (мухи)».

Перспективами подальшого дослідження вважаємо залучення фразеологічного матеріалу інших слов’янських і неслов’янських мов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.

2. Войтович В. М. Українська міфологія. Вид. 2-ге, стереотип. К. : Либідь, 2005. 664 с.; іл.
3. ССНП – Словник стійких народних порівнянь / О. С. Юрченко, А. О. Івченко – Харків : Основа, 1993. 176 с.
4. БСРНС – Мокиєнко В. М., Никитина Т. Г. Большой словарь русских народных сравнений. Москва : ЗАО «ОЛМА Медиа Групп», 2008. 800 с.
5. Лепешаў І. Я. Слоўнік фразеалагізмаў: у 2 т. Мінск : Беларус. Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2008. Т. 1. А–Л. 672 с. Т. 2. М–Я. Выданне 2-ое, дапоўн. і выпр. 970 с.
6. СФУМ – Словник фразеологізмів української мови / [уклад. В. М. Білоноженко та ін.]. Київ : Наукова думка, 2003. 788 с.
7. БСРП – Мокиєнко В. М., Никитина Т. Г. Большой словарь русских поговорок. Москва : ЗАО «ОЛМА Медиа Групп», 2007. 784 с.
8. СДРЯ – Словарь древнерусского языка (XI–XIV вв.): В 10 т. / АН СССР, Ин-т рус. яз.; гл. ред. Р. И. Аванесов. М. : Рус. яз. Т. 4. 1991. 559 с.
9. ИЭС – Русская фразеология. Историко-этимологический словарь: ок. 6000 фразеологизмов / СПбГУ; Межкаф. словарный каб. им. Б. А. Ларина; А. К. Бирих, В. М. Мокиєнко, Л. И. Степанова; под ред. В. М. Мокиєнко. 3-е изд., испр. и доп. Москва : Астрель: АСТ : Люкс, 2005. 926, [2] с.
10. Осеева В. Динка. М. : Изд-во “Детская литература”, 1970. 592 с.
11. ФСРГО – Ареф'єва Н. Г. Фразеологічний словник російських говірок Одещини. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. 236 с.
12. УПП – Українські прислів'я та приказки / С. В. Мишанич, М. М. Пазяк. Київ : Вид-во «Дніпро», 1984. 392 с.